

NEĮGALIŲJŲ REIKALŲ TARYBOS VIRTUALAUS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2020 m. gruodžio 04 d. Nr. T-9
Vilnius

Virtualus Tarybos posėdis vyko 2020-11-30 nuo 14 val.

Posėdžio pirmininkas Linas Kukuraitis.

Posėdžio sekretorė Jolanta Mackevič.

Posėdyje dalyvavo Tarybos nariai: Rasa Kavaliauskaitė, Stefanija Ališauskienė, Sigitas Armonas, Juozas Bernatavičius, Janina Krušinskaitė, Dana Migaliova, Nijolė Milkevičienė, Vaidotas Nikžentaitis, Jolanta Šliužienė, Kęstutis Vaišnora, Audronė Vareikytė, Viktorija Vitaitė, Odeta Vitkūnienė, Paulius Kalvelis, Tomas Morkevičius.

Kiti posėdžio dalyviai ir stebėtojai: Aldona Miliškienė, Vilma Augienė, Egle Čaplikienė, Daiva Zabarauskienė, Irena Segalovičienė, Virginija Kukliauskienė, Vytis Muliulis, D.Buivydaite, Dovilė Juodkaitė, Eitvydas Zurba, Lina Gulbinė, Neringa Česnulaitė, Rasa Grigaliūnienė, Zita Urbienė, Aušra Bubulytė, Jolanta Mikulėnienė, Agnė Kvetkovskytė, Rasa Balaišienė, Ažuolas Kuprys, Sandra Buklienė, Angelė Charašauskienė.

DARBOTVARKĖ:

Pirmininko sveikinimo žodis ir Tarybos veiklos apžvalga

1. Valstybės ir savivaldybių interneto svetainių ir mobiliųjų programėlių prieinamumas žmonėms su negalia (Informacinės visuomenės plėtros komiteto skyriaus vedėjas Arminas Rakauskas).
2. Tarybos veikla ir perspektyvos neįgaliųjų NVO požiūriu (Lietuvos kurčiųjų draugijos prezidentas K. Vaišnora).
3. Tarybos veikla ir perspektyvos neįgaliųjų NVO požiūriu (Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Viltis“ vadovė D. Migaliova).
4. Tarybos veikla ir perspektyvos neįgaliųjų NVO požiūriu (Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos vadovas V. Nikžentaitis).
5. Kiti klausimai

Tarybos pirmininkas Linas Kukuraitis pristatė Tarybos posėdžio darbotvarkę.

Bendru sutarimu posėdžio darbotvarkėi pritarta.

Neįgaliųjų reikalų tarybos posėdį laikinasis Socialinės apsaugos ir darbo ministras Linas Kukuraitis pradėjo Tarybos 2017–2020 metų veiklos apžvalga, išskirdamas 7 Tarybos veiklos sritis.

Pirmoji iš jų – NRT deleguotų narių atstovavimas ministerijų ir kitų institucijų darbo grupėse. Antroji – įvairių planų, strategijų, programų vykdymo aptarimai, svarstymai. Tarp jų – Vaikų įtraukties mokytis ir įvairiapusio ugdymo 2017–2020 metų veiksmų, mokytojų rengimo ir karjeros reglamentavimo, visos dienos mokyklos modelio, neįgaliųjų pavėžėjimo paslaugų savivaldybių teritorijose, kompleksinių paslaugų šeimai ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo teikiant paslaugas šeimai ir žmonėms su specialiaisiais poreikiais, viešojo sektoriaus interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo, neįgaliųjų dalyvavimo rinkimuose ir kt. planai ir programos. Be to, Taryboje pristatyti JT Neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo šalyje ataskaitos projektai, įvairių tyrimų rezultatai, o šiais metais buvo intensyviai aptariami pagalbos neįgaliųjų organizacijoms karantino laikotarpiu klausimai.

Dar dvi sritys – Tarybos dalyvavimas vykdant Neįgaliųjų socialinės integracijos programą, taip pat įvairių įstatymų projektų (Socialinių įmonių ir Užimtumo įstatymų, Lygių galimybių įstatymo pataisų), neįgaliųjų socialinės integracijos projektų svarstymą. Penktoji sritis – nuolatiniai aptarimai ir diskusijos aktualiais paslaugų prieinamumo ir kt. klausimais. Šeštoji – Tarybos darbas savivaldybėse, susitikimai su merais ir jų komandomis. Septintoji sritis – Tarybos kreipimaisi su siūlymais neįgaliųjų integracijos klausimais į įvairias ministerijas, institucijas ir NVO.

Ministras apibendrino ketverių metų pasiekimus neįgaliųjų įtraukties srityje, prie kurių

prisidėjo ir Taryba. Kaip vienas svarbiausių jis įvardijo negalios nustatymo reformos pradžią, neįgaliųjų specialiųjų poreikių reformą. Kiti pasiekimai: įkurta Neįgaliųjų teisių stebėsenos komisija, pakeisti rinkimų įstatymai didinant rinkimų prieinamumą, padarytas proveržis pertvarkant didžiąsias globos įstaigas, išbandyta asmeninio asistento paslauga, vaikų teisių pagrindų įstatyme įtvirtinta atvejo vadyba teikiant pagalbą šeimoms, auginančioms vaikus su negalia, sukurta ankstyvosios diagnostikos ir rehabilitacijos bei kompleksinės pagalbos centrų regione priemonė, savivaldybėms neįgaliųjų reikmėms skirta 60 automobilių, pagerėjo būsto pritaikymas šeimoms, auginančioms sunkią negalią turinčius vaikus, padaryti Darbo kodekso pakeitimai neįgaliesiems įtvirtinant lankstesnes darbo sąlygas, priimtas ilgalaikių bedarbių įdarbinimo savivaldybėse projektas, priimtos Socialinių įmonių įstatymo pataisos, sukurtas nevyriausybių organizacijų tiesioginio finansavimo modelis, Bendrajame pagalbos centre atsirado gestų kalbos vertėjų paslauga.

SVARSTYTA. 1. Valstybės ir savivaldybių interneto svetainių ir mobiliųjų programėlių prieinamumas žmonėms su negalia.

Informacinės visuomenės plėtros komiteto skyriaus vedėjas Arminas Rakauskas priminė, kad nuo šių metų rugsėjo mėnesio visos valstybių ir savivaldybių interneto svetainės turi atitikti prieinamumo reikalavimus, pristatė teisės aktus, kuriais remiantis buvo vykdyti pakeitimai. Pranešėjas pabrėžė, kad 2019 metais tik 3% valstybinių interneto svetainių buvo pritaikytos, paaiškino koku būdu vykdomas interneto svetainių pritaikomumo vertinimas ir kokių metodų bus imtasi artimiausiu metu, kurių pagalba vertinimas bus rezultatyvesnis ir tikslesnis. Arminas Rakauskas pabrėžė Informacinės visuomenės plėtros komiteto įdarbį, pristatė internetinės svetainės kūrimo, testavimo ir vertinimo rekomendacijas. Pranešėjas išsipareigojo per 2021 metus parengti ir pavišinti naujų interaktyvių mokymų programą, užtikrino informacijos paskelbimą, kurios pagalba įstaigos pačios galės įsivertinti ir ištestuoti savo internetines svetaines. Pristatė naują projektą, kurio metu bus atnaujinama manovyriausybė.lt svetainė, bei bus prijungta dar daugiau valstybinių institucijų.

NUTARTA. 1. Informacinės visuomenės plėtros komitetui pristatyti atliekamo 2020 metų tyrimo rezultatus Neįgaliųjų reikalų tarybai.

Bendru sutarimu nutarimui pritarta.

SVARSTYTA. 2. Tarybos veikla ir perspektyvos neįgaliųjų NVO požiūriu.

Lietuvos kurčiųjų draugijos prezidentas K. Vaišnora išreiškė pasiūlymą, kad Neįgaliųjų reikalų taryba visgi turėtų būti ne prie Socialinės apsaugos ministerijos, o prie Vyriausybės, tam, kad būtų užtikrintas kaip įmanoma produktyvesnis ir labiau daugialypis darbas. Sprendimas, kad Neįgaliųjų reikalų taryba būtų prie Vyriausybės, leistų Tarybai įpareigoti ministerijas priimti tam tikrus sprendimus arba imtis atitinkamų veiksmų. Iškeltas klausimas dėl Tarybos pirmininko, jei visgi šiam sprendimui būtų pritarta. K.Vaišnora siūlė, apsvarstyti Ministro Pirmininko patarėjo neįgaliųjų klausimais kaip galimą variantą vadovauti Neįgaliųjų reikalų tarybai prie LR Vyriausybės.

NUTARTA. 2. Išklausti visų pasisakymų ir tuomet diskutuoti bei spręsti

SVARSTYTA. 3. Tarybos veikla ir perspektyvos neįgaliųjų NVO požiūriu

Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Viltis“ vadovė Dana Migaliova atkreipė dėmesį į tai, kad lėšos neįgaliųjų socialinės integracijos projektams nesikeičia jau dešimtmetį ir kad Neįgaliųjų socialinės integracijos priemonių plane turi būti numatytos papildomos lėšos veikloms, susijusioms su socialinių paslaugų įstatymo pakeitimais, būtina numatyti ir finansuoti papildomas veiklas ir priemones psichosocialinę negalią turintiems neįgaliesiems, jų tėvams ir globėjams ir kt. Apgailestauja, kad pertvarka vyksta labai lėtais tempais ir labai ilgėja eilės gauti ilgalaikės socialinės globos paslaugoms gauti. Taip pat pranešėja pasiūlė dar kartą peržiūrėti Neįgaliųjų konvencijos stebėsenos komisijos darbą, kad būtų užtikinamas komisijos ir NVO bendradarbiavimas. Taip pat pritaria idėjai – Neįgaliųjų reikalų taryba prie LR Vyriausybės. Neįgaliųjų NVO atlyginimų vidurkiai itin maži lyginant su valstybinių institucijų

darbuotojų atlyginimais.

NUTARTA. 3. Išklausyti visų pasisakymų ir tuomet diskutuoti bei spręsti

4. Tarybos veikla ir perspektyvos neįgaliųjų NVO požiūriu.

Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos vadovas Vaidotas Nikžentaitis pasigedo ministerijų bendradarbiavimo sprendžiant neįgaliųjų problemas, siūlė sprendžiant neįgaliųjų bendrijų akreditavimo klausimus įtraukti nevyriausybinį sektorių, pabrėžė, kad didžiausia problema tebėra socialinė atskirtis ir skurdas – 60 proc. intelekto ir psichikos negalią turinčių žmonių gyvena žemiau skurdo ribos. Labai svarbu paslaugų licencijavimas. Nežinoma, kaip sekasi vaikų dienos centrams. Taryba turėtų aptarinėti NVO licencijavimą, nustatant joms reikalavimus dėl paslaugų kokybės. Turima šalpos pensija 140 atrodo labai menkai lyginant su vakarų šalių rėmimu. Labai svarbu palaikyti organizacijos kompetencijas, bet reikia svarstyti, kurioje vietoje padėti NVO daugiau. Mums dar labai trūksta įvairių priemonių, pvz. skalbimo mašinų, maistui sudėti, nes žmogui padėti kartais reikia kitokių išlaidų. Dėkoja už pertvarką, už įveiktas baimes, už ypač pagerėjusį Tarybos posėdžių organizavimą.

Ministras L.Kukuraitis apibendrina pasisakiusių turinį – kad Tarybos įsitraukimas, intensyvumas darbo būtų tęsiama, ir dėl Tarybos pavaldumo Vyriausybei. Buvo kalbėta apie turinį – apie programos lėšas, apie mišraus finansavimo schemas, papildomas priemones psichosocialinę negalią turintiems žmonėms. Ministras pažadėjo perduoti naujai ministrei susirinkti kitų metų pradžioje.

Dėl Tarybos vietos prie Vyriausybės – aišku reikėtų šį klausimą suderinti su naująja Premjere ir ministrais. Ši Vyriausybė stengėsi nutraukti nuo Vyriausybės arčiau prie ministerijų bendravimui su bendruomenėmis. Reikėtų Neįgaliųjų integracijos įstatyme pakeitimo.

D.Migaliova pasiūlė formuluoti Tarybos sprendimą dėl Tarybos statuso – normalu, kad klausimai apima įvairias sritis ir Tarybos statusas turi būti aukštesnis.

J.Bernatavičius pritarė, kad Taryba būtų prie Vyriausybės ir reikėtų kreiptis ir naujas Premjeras ir visa Vyriausybė ar tokia Taryba turi veikti prie Vyriausybės. Tai turime padaryti. Ministro Pirmininko patarėjas, jei bus tokia pareigybė, galėtų būti Tarybos pirmininkas. Visa, kas vyktų Taryboje, pirmininkas galėtų perduoti ir Premjerui ir visai Vyriausybei.

L.Kukuraitis - siūlo Tarybai siūlyti ateinančiai Vyriausybei inicijuoti Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo pakeitimus, suteikiant Tarybai adekvačią sprendimų galią.

NUTARTA. 4. Bendru sutarimu pritarti siūlymams.

Posėdžio pirmininkas

Linas Kukuraitis

Posėdžio sekretorė

Jolanta Mackevič